

Hakija	XX
Vastapuoli	YY Oy
Vireille	10.8.2023
Annettu	27.5.2024

Asian valmistelussa on tullut esiin näkökohtia, jotka johtavat siihen, että lautakunta ei käsittele kohtuullisen korvauksen määrittämistä. Kyse on lautakunnan puuttuvasta toimivallasta.

Lausuntopyynnön liitteenä on allekirjoitettu sopimus työsuhdekeksinnöstä (patentti EP...), jossa mm. sovitaan oikeuksien siirrosta ja keksijälle maksettavasta kertakorvauksesta.

Työsuhdekeksintölautakunta antaa lausuntoja kohtuullisesta korvauksesta, jos siitä ei ole sovittu tai sopimus on tehty ennen keksinnön syntymistä (työsuhdekeksintölaki 7 §). Lain tarkoitus on suojata työntekijää tilanteilta, joissa hän jo etukäteen joutuisi luopumaan oikeuksistaan. Tässä tapauksessa olennaista kuitenkin on se, että sopimus on tehty keksinnön syntymisen jälkeen.

Suomessa osapuolilla on laaja sopimusvapaus eli työnantaja ja työntekijä voivat keksinnön syntymisen jälkeen sitovasti sopia oikeuksien siirtoon liittyvistä sopimusehdoista. Lautakunnalla ei ole toimivaltaa tai edes käytännössä mahdollista ryhtyä arvioimaan jo tehdyn sopimuksen syntymiseen tai sisältöön liittyviä seikkoja (mm. kysymykset siitä, onko kertakorvaus mahdollinen, oikea rojalti tai yrityksen arvon muutos). Näiden seikkojen arviointi kuuluu tuomioistuimelle.

Lausuntopyynnössä viitataan mm. keksinnön johdosta kasvaneeseen myyntiin. Työsuhdekeksintölain (9 §) mukaan sen estämättä, mitä... sopimuksella on määrätty kohtuullisesta korvauksesta, oikeus voi määrätä siitä toisin, mikäli olennaisesti muuttuneet olosuhteet antavat siihen aihetta. Työsuhdekeksintölautakunta ei kuitenkaan ole tässä lainkohdassa tarkoitettu oikeus (markkinaoikeus). Olosuhteiden olennainen muutos tulee osoittaa korvauskanteella markkinaoikeudessa (työsuhdekeksintölaki 12 §). Markkinaoikeus voi tällöin tarvittaessa pyytää lautakunnan lausuntoa.

Korvauksen kohtuullistaminen olosuhteiden muuttuessa tapahtuu siis viime kädessä tuomioistuimen päätöksellä. Koska oikeudenkäynti on kallis ja epävarma tie, tässäkin tapauksessa neuvoni olisi pyrkiä esisijaisesti sopimaan eli tarvittaessa arvioimaan keksinnön arvoa uudestaan. Korvauksen kohtuullistaminen on mahdollista koko keksinnön hyödyntämisaajan. Käytännössä olosuhteiden olennainen muutos voidaan useinkin todentaa vasta kun jonkin verran aikaa on kulunut ja asiassa on kertynyt enemmän tietoa syntyneestä liikevaihdosta, lisenssikorvauksista jne.

Jos ei siis muuta ilmene, totean, että asian enempi selvittäminen lautakunnassa ei ole tarpeen eikä lautakunta ei anna asiassa 5/2023 lausuntoa.

Ystävällisin terveisin

Eero Mantere

Lautakunnan puheenjohtaja